St. 292 Trst, v torek 21. oktobra 1913. Tečaj XXXVII.

IZHAJA VSAK DAN
tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj.
Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.)
OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inseratni oddelek uprave „Edinosti". — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti". Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost" za Primorsko.

„V edinosti je moč!"

NAROČNINA ZNAŠA
za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI" stane: za celo leto Kron 5·20, za pol leta Kron 2·60.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost". - Natisnila Tiskarna „Edinost", vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20.
Poštno-hranilnični račun štev. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Srbija že ugodila Avstriji.

Osuplost na Dunaju. - Ogorčenje v Franciji radi avstrijskega postopanja. - Nadaljna razkritja v škandalni aferi „Canadian Pacific".

Srbija že odnehala.

BELGRAD 20. (Kor.) *Generalni tajnik v srbskem zunanjem narodu, Štefanović, je obvestil danes zastopnika avstrijskega poslaništva pl. Storcka, da je bil včeraj sklenjen ukaz glede umaknitve srbskih čet iz albanskega ozemlja in danes že izdano povelje. Srbske čete bodo tekom 8 dni popolnoma zapustile Albanijo.*

DUNAJ 20. (Izv.) *Kakor smo izvedeli, je srbski poslanik na dunajskem dvoru, Jovanović, posetil danes popoldne zunanjega ministra grofa Berchtolda in mu v imenu svoje vlade izjavil, da se je Srbija odločila ugoditi njegovim zahtevam in da bodo srbske čete zapustile albansko ozemlje že do sobote.*

BELGRAD 20. Ob 5·20 pop. (Srbski tiskovni urad „Edinost") *Vsled predvčerajšnjega ultimata od strani avstrijskega zastopnika v Belgradu, da mora Srbija v 8 dneh zapustiti zavzete pozicije v Albaniji, je izdala srbska vlada včeraj odlok, da naj se srbske čete umaknejo iz albanskega teritorija. Vendar pa bo srbska vlada zahtevala, da postavi mednarodna komisija tako mejo, da bo Srbija čimbolj zavarovana pred albanskimi napadi. Srbska vlada je po včerajšnji seji ministrskega sveta že odgovorila velevlastim v tem smislu. Pašić je posetil včeraj po seji ministrskega sveta ruskega poslanika pl. Hartwiga in ostal pri njem poldrugo uro. Sestanku se pripisuje velika politična važnost.*

DUNAJ 20. (Izv.) *Nagli odgovor srbske vlade na avstrijski ultimatum, je na Dunaju zelo presenetil. Dunajski merodajni krogi so namalo vznemirjeni in iščejo z mrzlično naglico pravih vzrokov za nepričakovano hitro došli odgovor. Zlasti premišljujejo, če ne tiči tu morda kaka diplomatična protipoteza Srbije, ki se nahaja v popolnem sporazumu z velesilami tripleentente.*

Zatrjuje se, da je dobila Srbija od držav tripleentente primerne garancije za varstvo svojih mej napram Albaniji in da je tripleententa obljubila Srbiji tudi nagrado za njeno trezno postopanje, s katerim je preprečila izbruh nevarnih evropskih konfliktov.

Korak dunajske diplomacije je vzbudil v inozemstvu sicer skrajno neprijeten vtisk in ko je Avstrija včeraj po svojih poslanikih notificirala velekabinetom svoj korak v Belgradu, je dobila v Parizu silno hladen in odporen odgovor. Zunanji minister Pichon je namreč avstrijskemu poslaniku odgovoril, da jemlje avstrijski korak sicer na znanje, da pa si Francija pridržuje pravico, da preizkusi ta korak Avstrije s stališča splošnoevropske politike. Francosko časopisje vehementno napada avstrijsko diplomacijo, kateri odreka pravico samostojnega postopanja v srbsko albanskih vprašanjih, češ da je to skupna zadeva vseh evropskih velevlasti. Očita ji tudi, da je zopet enkrat spravila s svojo lahkomiselnostjo evropski mir v nevarnost.

Kako nagrado je obljubila tripleententa Srbiji, je dosedaj še neznano. Vendar pa je verjetno, da pridejo velevlasti tripleentente kmalu na dan s predlogi, ki bodo stremeli za tem, da vzamejo albansko vprašanje iz izključnih rok Avstrije in Italije in podvržejo Albanijo splošni evropski kontroli. Srbija se namerava baje obrniti na velevlasti s prošnjo, da naj prevzamejo garancijo za vzdržanje miru in reda v Albaniji in to priliko bodo velevlasti tripleentente najbrže porabile za to, da sprožijo načrt o mednarodni okupaciji Albanije. Včeraj so se vršila v Parizu med Pichonom in Sazonovom dolga posvetovanja o srbsko-albanskem vprašanju. Sazonov je odpotoval danes v Berlin in njegov sestanek z Bethmann-Hollwegom velja v prvi vrsti albanskemu vprašanju. Ni dvoma, da tudi v Nemčiji niso preveč vzradoščeni radi aventurske akcije avstrijske diplomacije.

En velik „uspeh" pa je dunajska diplomacija že dosegla. Avstrijsko-srbski odnošaji so se zopet silno poslabšali in najbrže sploh ni več misliti na kako zboljšanje odnošajev in vstvaritev prijateljskega razmerja med obema državama.

BELGRAD 26. Ob 5·20 pop. (Srbski tiskovni urad „Edinosti"). Na avstrijski ultimatum, o katerem ste že obveščeni, je izdala srbska vlada komunike, v katerem opisuje, kako so Arnavti napadli srbski teritorij, zažgali srbske vasi, pobili mirno prebivalstvo in potisnili srbske posadke nazaj. Srbija je radi tega ukrenila vse odredbe, da je sovražnika odbila. Pri tej priliki je bila kraljevska vlada pripravljena dokazati, da hoče spoštovati nasvete in sklepe velevlasti in je tudi izjavila, da se hočejo srbske čete samo omejiti na obrambo srbskega teritorija, ne da bi hotele osvojiti kako novo ozemlje. Istočasno je Srbija tudi izjavila, da bi tudi za slučaj, če bi srbske čete prekoračile albanski teritorij in zasedle kake strateične pozicije, bilo to samo začasno in bi se čete umaknile takoj, kakor hitro bi mednarodna komisija natančno določila mejo Albanije in bi bil srbski teritorij izven vsake nevarnosti pred Arnavti.

Te izjave kraljevske srbske vlade so popolnoma odgovarjale nasvetom velesil in so jasno pokazale miroljubno in korektno postopanje Srbije v tem vprašanju. Če je imela vlada namen, da v prijateljskem duhu in v interesu stalnega miru zaprosi velesile za rektifikacijo svoje meje napram Albaniji, je to zopet nov dokaz, da je hotela Srbija na korekten in prijateljski način rešiti to vprašanje.

Srbija je podala torej s svojim postopanjem dovolj dokazov, da nima namena, spreminjati nasilnim potom sklepov velevlasti. A tega svojega nameravanega koraka, ki ne bi ogroževal interesov nobene države, Srbija ni niti še izvršila in že je izjavila Avstrija, da je nezadovoljna s srbskimi pojasnili in je zahtevala v svojem ultimatu, da se umaknejo srbske čete na mejo, ki je bila določena na londonski konferenci in to kar v roku 8 dni, ker bi sicer napravila korake, s katerimi bi izsilila svojo zahtevo.

Srbska kraljevska vlada je radi tega nepričakovanega koraka Avstrije, dosledna svoji politiki miroljubnosti in v želji, da pokaže ponovno svoje korektno in miroljubno postopanje, ukazala svojim četam, da se umaknejo na mejo, določeno na londonski konferenci, prepuščajoč odgovornost za to onim, ki mislijo, da se na tak način utrjuje evropsko naziranje o miru.

Postopanje Avstrije in trozveza.

PARIZ 20. (Izv.) „Matin" poroča iz Rima: Tudi italijanski poslanik v Belgradu je na ukaz svoje vlade interveniral pri srbski vladi in jo nujno opozoril, da mora umakniti svoje čete iz avtonomnega albanskega teritorija. Vendar pa se Italija krčevito brani želje avstrijsko-ogrske vlade, da bi tudi ona izročila Srbiji ultimatum oziroma da bi se pridružila avstrijskemu koraku.

RIM 20. (Kor.) Razpravljajoč o avstrijskem koraku pri srbski vladi, poudarja „Popolo Romano", da je bila Srbija sama, ki je provocirala in naglaša, da je mogoč samo en izhod, namreč takojšnja umaknitev srbskih čet iz albanskega avtonomnega ozemlja in sicer do črte, ki jo je določila londonska veleposlaniška reunija. Če pa bi hotela Srbija na intransigenten način ogroževati svoje znatne koristi, ki si jih je znala zasigurati tekom zadnje balkanske krize, ko je skoro podvojila svoje ozemlje, potem bi srbski načrt glede zopetnega povečanja Srbije naletel na odpor vseh na poslaniški reuniji v Londonu zastopanih držav z Italijo vred, ki ima na eksistenci, procvitu in integriteti Albanije naravnost življenske interese.

Italija se je, nadaljuje list, pridružila avstrijskemu koraku, kar je storila tudi že Nemčija in to v prvi vrsti sicer radi tega, ker je Italija v trozvezi, ali z drugimi besedami: kakor hitro smatra Nemčija korak Avstrije v Belgradu za upravičen in ga tudi podpira, ga mora podpirati tudi Italija, v drugi vrsti pa radi tega, ker ni že vnaprej izključeno, da se zgodi lahko kaj podobnega tudi glede južne meje Albanije. Če bi se namreč privolilo v spremembo severne meje, potem bi bila upravičena končno tudi sprememba južne meje. „Popolo Romano" smatra idejo o ustanovitvi razsodišča za rešitev tega vprašanja za popolnoma absurdno, ker gre v tem slučaju samo za to, da se vpoštevajo sklepi londonske veleposlaniške reunije. To je tudi povod, zakljuèuje list, zakaj je Italija skupno z Nemčijo privolila v popolnoma upravičeni korak Avstrije.

Stališče tripleentente.

PARIZ 20. (Izv.) „Matin" piše: Avstrijska vlada je že obvestila francosko vlado o svojem koraku v Belgradu glede določenega termina za umaknitev srbskih čet iz albanskega ozemlja.

Avstrijski poslanik v Parizu izjavlja, da je vzela francoska vlada obvestilo o avstrijskem ultimatu Srbiji sicer na znanje, vendar pa si je pridržala pravico, da natančneje preštudira vzroke, ki so dovedli Avstrijo do tega nepričakovanega koraka.

Francoska vlada hoče izvedeti od Avstrije, če je pripravljena po odhodu srbskih čet iz Albanije prevzeti tudi garancije, da bosta srbski teritorij in obmejno ozemlje varna pred napadi albanskih vstašev.

Med kabineti tripleentente se vrši radi nepričakovanega koraka Avstrije živahna izmenjava misli o vprašanju, kako stališče naj oni zavzamejo.

PARIZ 20. (Izv.) V diplomatičnih krogih se zatrjuje, da bi bila Srbija pripravljena zamenjati dele svojega ozemlja z deli albanskega teritorija. Le nekaj dobre volje je treba in vprašanje albanske meje se reši lahko mirnim potom in hitro.

Podaljšanje moratorija v Srbiji.

BELGRAD 20. (Izv.) V ozirom na zakasnitev sklepa nameravanega posojila v Franciji, hoče srbska vlada podaljšati moratorij do konca tega leta.

Grška je anektirala goro Atos.

SOLUN 20. (Kor.) Vsi samostani na gori Atos so slovesno proklamirali združitev gore Atos z Grško. Tozadevno listino so podpisali vsi samostani.

Bolgarska in Egejsko morje.

CARIGRAD 20. (Izv.) Dejstvo, da nima Bolgarska direktne zveze z Egejskim morjem, občutilo v Sofiji zelo bridko. Ker je gradnja bolgarske železnice do Dedeagača vsled silno hribovitega terena skoro nemogoča, je Bolgarska popolnoma navezana na vporabo turških železnic, s čemer pa niso v Sofiji nič kaj zadovoljni. V turških diplomatičnih krogih se radi tega zatrjuje, da se pričnó v doglednem času med obema državama nova pogajanja glede direktne zveze Bolgarske z Egejskim morjem.

Izmenjava vjetnikov med Turčijo in Bolgarsko.

SOFIJA 20. (Kor.) Trije zastopniki zunanjega ministrstva in 6 zastopnikov notranjega ministrstva je odpotovalo v Drinopolje, kjer se sestanejo s turškimi delegati, da se posvetujejo glede medsebojne izmenjave turških in bolgarskih vjetnikov. Reokupacija zapadne Tracije se vrši popolnoma mirno brez vsakega incidenta.

Vedno hujša razkritja o delovanju „Canadian Pacific".

DUNAJ 20. (Izv.) V aferi družbe „Canadiam Pacific" prihajalo na dan vedno nova razkritja. Danes je dognano in dokazano, da je imela družba v svoji službi dva ministerijalna uradnika in sicer nekega dvornega svetnika in nekega nadkomisarja v trgovskem ministrstvu. V službi družbe sta bila tudi dva gališka okrajna glavarja. Ti štirje podkupljenci so morali pogostokrat intervenirati v korist družbe, zlasti pa v slučajih, če je policija ustavila kak sumljiv izseljeniški transport. Svojo nalogo so izvrševali tem lažje, ker sta bila oba ministerijalna uradnika načelnika izseljeniškega oddelka v trgovinskem ministrstvu.

Kompromitiranih je tudi več poslancev, predvsem Onciul in Petricky, dočim o imenih ostalih prizadetih poslancev policija še noče ničesar povedati. Poleg galiških državnih poslancev je kompromitiranih tudi večje število politikov iz drugih dežel. V družbini službi je bilo dalje več uglednih ogrskih politikov, ki so se obvezali, da izposlujejo družbi koncesijo za prevoz izseljencev tudi na Ogrskem, kar pa se jim dosedaj še ni posrečilo.

Aretacije v Galiciji se nadaljujejo. Dosedaj je bilo aretiranih že nad 100 oseb, med njimi polovica policijskih in žandarmerijskih organov.

Pred sestankom poslanske zbornice.

DUNAJ 20. (Izv.) V parlamentu se vrše danes živahne priprave za jutrišnjo sejo poslanske zbornice. Skoro vsi klubi so se zbrali k sejam in posvetovanju in zbirajo gradivo za svoje delovanje v jesenskem zasedanju poslanske zbornice. Nemški „Nationalverband" je sprejel resolucijo, v kateri poudarja potrebo takojšnje rešitve finančnih predlog in se ostro izreka proti temu, da bi prišle kake druge predloge poprej na dnevni red, predno se reši finančni načrt.

V socijalističnem klubu se je vršila ostra debata o zunanje političnih vprašanjih in je bilo sklenjeno, podati radi sobotne demarše v Belgradu posebno interpelacijo.

Jutri se bo vršila v parlamentu specijalna debata o finančnih prdlogah, za katero pa ne vlada veliko zanimanje. Parlamentarna javnost se bavi bolj s senzačnimi razkritji o delovanju družbe „Canadian Pacific" in z vestmi o podkupljenju nekaterih politikov. Prizadeta sta zlasti poslanca Onciul in Petricky.

Stürgkh v avdijenci.

DUNAJ 20. (Kor.) Cesar je sprejel ministrskega predsednika grofa Stürgkha danes dopoldne v daljši avdijenci.

Napad na hrvaške Sokole v Zadru.

ZADAR 20. (Kor.) Ko so se včeraj zvečer vračali hrvaški Sokoli z nekega izleta v mesto, je padel z okna neke hiše neki težki predmet in je bil neki Sokol nevarno ranjen. Sokoli so hoteli nato imenovano hišo naskočiti, kar pa so orožniki in stražniki preprečili. Močno četo Italijanov, ki se je postavila Sokolom nasproti, je policija vrgla nazaj, nakar so priredili Italijani burne demonstracije. Pozneje je prišlo v mestu med Italijani in Hrvati na več krajih do spopadov. Skupno je bilo aretiranih 28 oseb.

Nadomestna deželnozborska volitev v Bosni.

SARAJEVO 20. (Kor.) Pri današnji nadomestni deželnozborski volitvi v muslimanski mestni kuriji Bosanski Brod—Gradiška—Doboj, je bil izvoljen kandidat združenih muslimanskih organizacij, Suljaga Šalihagije.

Sazonov v Berlinu.

PARIZ 20. (Izv.) Ruski zunanji minister Sazonov je odpotoval danes iz Pariza.

BERLIN 20. (Kor.) Ruski zunanji minister Sazonov dospe jutri semkaj.

BERLIN 20. (Kor.) Državni kancelar priredi ruskemu ministru Sazonovu na čast jutri zajuterk. Zvečer se bo vršil diner na ruskem poslaništvu. „Lokalanzeiger" poroča, da bo Sazonov najbrže sprejet tudi od cesarja v avdijenci.

Ubegli levi.

LIPSKO 20. (Kor.) Pri trčenju vozza električne cestne železnice z vozom cirkusa Barmum, v katerem so bili levi, je ušlo pet levov, ki so bili vsi ustreljeni. Nesreča se ni pripetila nobena.

Velika železniška nesreča v Ameriki.

NEW YORK 20. (Kor.) Iz mesta Meridian v državi Teksas v Združenih državah je padel neki vlak, v katerem je bil neki topničarski oddelek, na potu v Meridian, ker se je podrl leseni most, v globočino. 20 vojakov je bilo na mestu mrtvih, nad 100 težko oziroma lahko ranjenih.

Atentat na škofa v cerkvi.

NEW YORK 20. (Kor.) Iz St. Johna v Novi Fundlandiji se poroča: Škofa Marcha je včeraj dopoldne med službo božjo ustrelil neki Hare s samokresom. Hare, ki je duševno bolan, je bil takoj aretiran.

Nepoboljšljivi?!

Reviji „Südslawische Rundschau" pišejo iz Zagreba:

Policijske in sodne oblasti vodijo preiskavo proti jugoslovanski dijaški ferijalni zvezi. Na Sušaku so prijeli dvojico članov odbora. Enega njiju, Slovenca, so policijsko izgnali za pet let, druzega, Hrvata iz Dalmacije, so izročili sodišču.

Vzroki temu postopanju policije doslej še niso znani, kajti delovanje ferijalne zveze je bilo vse prej, nego pa nezakonito. Ferijalna zveza ni društvo v pravem smislu. Spoznavši veliko vrednost ferijalnega potovanja, je jugoslovansko dijaštvo, ki materijalno večinoma ni na dobrem, poseglo po samopomoči. Že pred leti so se vršili med dijaki posamičnih okrajev dogovori, ki so šli za tem, da bi si medsebojno nudili

gostoljubnost. Potem je slovensko dijaštvo prvo poizkusilo z organizacijo gostoljubja na potovanjih. Priredili so knjižico z imeni v različnih krajih bivajočih in za prenočevanje kolegov pripravljenih dijakov, oziroma njihovih staršev. Knjižica je vsebovala tudi praktične nasvete za prirejevanje takih potovanj. Ideja se je izkazala kakor jako dobra in je povspeševala veselje učeče se mladine do potovanja. V vedno večjem številu so se dijaki priglašali za ono knjižico, a množile so se tudi prijave gostoljubov na razveseljiv način. Institucija je postala trajna naprava in je dobila ime „počitniška zveza“. Razširivši se polagoma, ima danes v vseh jugoslovanskih deželah, v večjih in manjših krajih, gostoljube, ki so pripravljeni potujoče dijake prijazno sprejemati, jim eventualno služiti kakor voditelji in jim nuditi pred vsem prenočišča.

To koristno napravo preganjajo sedaj oblasti in slutijo v njej celo kako „tajno zvezo“.... Tako se govori vsaj. V resnici pa gre le za to, da bi mladino prestrašili in da bi vedno bolj tesne odnošaje med hrvatskim, slovenskim in srbskim dijaštvom razdrli s tem, da jim že a priori podtikajo nedovoljene motive in protizakonite namene.

Uspeha pač ne bodo imela ta nasilna sredstva. Nasprotno: le pomorejo k temu, da se jugoslovansko dijaštvo strne še tesneje.

Na zagrebški univerzi so ravno te dni uvedli akcijo, ki jej je namen, da združi vse svobodo ljubeče, k ideji hrvatsko-slovensko-srbske enote priznavajoče se skupine učeče se mladine. V tej smeri se vrše sedaj pogajanja med jugoslovanskim dijaštvom v Zagrebu, v Pragi, na Dunaju, v Gradcu.

Ta nova organizacija postavi tudi političen program, ne ustanovi pa posebne nove politične stranke, a na drugi strani se ne pridruži nobeni obstoječih političnih strank. Voditelji tega gibanja so že objavili v tem smislu oklic na akademično mladino. Tudi na nekem zborovanju zastopnikov srbskega in hrvatskega dijaštva v Sarajevu so razpravljali vprašanje organizacije vse jugoslovanske akademične mladine na napredni in narodni podlagi. Na zborovanju so tudi naglašali zahtevo po zbližanju srbskih in hrvatskih strank.

* * *

Tako pravi revija. Ali hočejo merodajni krogi v monarhiji zopet začeti s tistim nesrečnim vohanjem za veleizdajalci in revolucijonarci med Jugoslovani? Ali jih še niso izmodrile žalostne izkušnje iz zadnjih let? Mari še nimajo dovolj s tako temeljito ponesrečenim „veleizdajniškim procesom“ v Zagrebu?! Mari jim še ni dovolj na blamaži, ki jim jo je prinesel tisti glasoviti Friedjungov proces na Dunaju, ki je tako neznansko kompromitiral našo državo pred vso Evropo?! Mari naj velja za njih za vse večne čase tisti znani rek o Bourbonih, češ, da se niso ničesar naučili in ničesar pozabili?! Ali so res tako ubogi na intelektu, da ne morejo razumeti, ali pa so tako zakrknjeni, da nočejo slušati naukov izkustev, ki so — kakor pravi znani zlati nauk — učitelji življenja?! Mari se jim zde opustošenja — bodimo le odkritosrčni! — ki jih je njihova protislovanska politika v teh zadnjih letih povzročila v dispozicijah narodov na jugu monarhije, tako brezpomembna, da jih morejo prezirati in brezskrbno nadaljevati s tako politiko?! Mari se jim nič ne dozdeva, kake posledice bodo neizogibne, ako bodo z nesmiselnimi, neosnovanimi in tako odljoznimi preganjanji zastrupljali srca mladine, ki bo vendar nekoč voditeljica narodov in jim bo dajala politične direktive?!

Ravno zato, ker vemo ceniti pomen te države za nas tu na jugu, povzdigamo svoj svarilni glas in pozivljamo merodajne državne faktorje, naj že vendar enkrat odpro svoja ušesa tako enostavni in lahko umljivi resnici: da srca se ne pridobivajo s krivičnimi, le od sovraštva, ali pa — ako naj velja milejša alternativa — od praznih predsodkov narekovanimi preganjanji, marveč le z dobrohotnostjo, z ljubeznijo in pravičnostjo, in pred vsem s tisto objektivnostjo, ki brez predsodkov zasleduje vzroke pojavom, predno jih obsoja in preganja. Ni še izdajica oni, ki izreka trpko in ostro besedo, čim stoji dejstvo, da mu le ljuta krivica polaga na jezik grenko besedo.

To naj si zapomnijo mogočna gospoda na Dunaju in v Budimpešti: ljubezen poraja ljubezen, sovraštvo pa — sovraštvo. Taka je psiha človeka in taka je tudi psiha narodov. Vsaka država ima take državljane, kakoršnje si je vzgojila s svojo — pridi grda beseda! — politiko!

To elementarno navodilo naj bi že enkrat razumeli v naši monarhiji. Ali pa hočejo ostati nepoboljšljivi? Potem bo zlo, ki pa ne pride po nobenih jugoslovanskih izdajalcih in tudi ne po — dijaških ferijalnih društvih!

Domače vesti.

Dvorna vest. Včeraj popoldne ob dveh je prispel na svoji jahti „Uhi“ v Trst nadvojvoda Karel Štefan s svojo rodbino. Jahta je nato odplula pred Miramar, kjer je nadvojvoda posetil v gradu bivajoči nadvojvodinji Marijo Jožefo in Zito.

Izredna seja mestnega občinskega sveta. Jutri, v sredo, dne 22. t. m. se bo vršila točno ob 12 opoldne izredna seja mestnega občinskega sveta z edino točko dnevnega reda: slovesnim umeščenjem župana.

Nemška nacijonalna slavnost. Povsod menda, kjer le biva kak Nemec, so smatrali slavnost stoletnice bitke pri Lipskem za nekaj izključeno nemškega, nemškonacijonalnega, kakor da bi bilo šlo leta 1813. za rešitev nemškega nacijonalnega vprašanja, ne pa morda za takozvano „osvoboditev“ izpod francoskega jarma, pri kateri so sodelovali stotisoči Slovanov in to ne menda samo Slovanov izven Avstrije, temveč tudi avstrijskih. Slavnost te stoletnice se je praznovalo oficijelno tudi v Trstu in za drugimi Nemci seveda tudi niso smeli zaostajati tržaški Nemci in tukajšnja vedno bolj v pangermanstvo se pogrezujoča, po vladi vzdrževana „Triester Zeitung“ kar ni mogla zatajevati velikanskega veselja, da je imelo tu tržaško nemštvo priliko, da se izkaže. Pa se je tudi izkazalo in „Triester Zeitung“ je zabeležila z vso navdušenostjo, da so se oficijelne slavnosti na Glavnem trgu udeležila tudi nemško politično društvo in vsa druga nemška tržaška društva.

Ob takih razmerah pač nihče ne more zamerjati obema v Trstu avtohtonima narodnostima, italijanski in slovenski, da niste sodelovali pri tej slavnosti, kajti tam, kjer se na naših tržaških tleh hoče šopiriti vsiljiv tujec, tam za domačina ni prostora. Oficijelna udeležba Nemcev in to celo po njihovem političnem društvu je dala vsej prireditvi tak značaj, da se je moral čutiti odbit tudi najboljši tržaški avstrijski patrijot, ki ni Nemec. Slavnosti stoletnice bitke pri Lipskem so Nemci v Trstu prav tako, kakor povsod drugod, vtisnili pečat nemškega nacijonalizma: tržaški Slovenci in Italijani pa vendar še niso tako daleč, da bi hodili delat štafažo — nemškemu nacijonalizmu na svojih lastnih domačih tleh.

„Musica slava non esiste.“ Kako je mogoče, da je prišlo do onega kulturnega škandala, ki ga je zakrivilo tržaško lažitalijanstvo proti našemu slovenskemu gledališču in sploh nam tržaškim Slovencem, pojasnuje kolikor toliko tudi sledeči dogodek.

Ni dolgo temu, kar je neka slovenska dama poslala v tržaško trgovino z muzikalijami, katere lastnik je oni znani Schmidl, ki je v Trstu zastopnik milanske založniške tvrdke Ricordi, po neke slovanske glasbene komade. In kaj je odgovoril Schmidl? Bil je odgovor, ki le prejasno kaže, kak neumiljen ignorant je človek, ki naj soodločuje pri takih velekulturnih vprašanjih, kakor je gledališko vprašanje. **„Musica slava non esiste“, esiste soltanto musica italiana e tedesca — slovanske glasbe ni, je samo italijanska in nemška glasba!**

Popolnoma umljivo je potem, da so ljudje, ki ne poznajo imen Čajkovskega, Gliuke, Chopina, Smetane, Dvořaka, Rubinsteina itd., pripravljeni za take kulturne čine, kakršen je bil oni s Puccinijevo „Madame Butterfly“. Sicer pa naj se le potolažijo: vsa taka njihova nekulturnost ne zmanjša niti za las slave slovanske glasbe in kulturni svet se bo slej ko prej klanjal slovanskim glasbenim velikanom, pa naj jih še tako zatajujejo takile tržaški laško-nemški kamoraški kulturni pritlikavci!

Lepa družba. Ni je menda umazanosti, da ne bi imel svojih prstov vmes tudi tržaški „Piccolo“, in tako se je zgodilo tudi sedaj v znani škandalozni aferi parobrodne družbe „Canadian Pacific“, o kateri piše te dni vse avstrijsko časopisje najgorostasnejše stvari. Znano je namreč, da si je ta družba znala zagotoviti po vsej Avstriji, zlasti pa v Galiciji brezvestne agente, ki so kar trumoma spravljali ljudi v Kanado, obetajoč jim tamkaj pravcato obljubljeno deželo, v kateri se cedi med in mleko. Družba je podkupila tudi razno, zlasti židovsko časopisje, ki jej je pomagalo slepiti ljudi. Naša vlada je vso to stvar gledala popolnoma mirno in ni ukrenila prav nič proti izseljevanju v Kanado, dokler niso prišli vojaški krogi na to, da jim „Canadin Pacific“ odvaža v Kanado tisoče vojaški dolžnosti podvrženih mladeničev, tako da so se nekateri krogi celo izražali, da Avstrija v par desetletjih sploh ne bo imela več vojakov novincev, če pojde stvar tako dalje.

Brezvestni agentje so služili pri tej stvari prav dobro. Imeli so za vsakega izseljenca določen neki znesek, ki se jim je izplačeval, kakor hitro so spravili „blago“ srečno čez mejo. Ta posel jim je cvetel prav imenitno, dokler niso, baje na zahtevo cesarja samega, odločno posegle vmes oblasti. Povsod, kjer je imela družba „Canadin Pacific“ svoje agencije, so bile uvedene stroge preiskave in oblasti so konfiscirale povsod vse poslovne knjige, iz katerih je bilo takoj na prvi pogled razvidno, da so se v resnici vršile vse one nezakonitosti in brezvestnosti, katere je javnost očitala družbi.

„Canadian Pacific“ ima tudi v Trstu svojo agencijo, svoj izseljevalni urad in sicer u ul. S. Spiridione. Tržaka policija je na ukaz lvovskega sodišča, kakor smo že poročali, izvršila preiskavo tudi v tej agenciji, obenem pa tudi v agenciji P. Kristofidisa, ki je nameščena v poslopju hotela „de la Ville“, oziroma v njeni podružnici v ul. Campanile. Policija je zaplenila vse poslovne knjige v obeh agencijah in prostore uradno zapečatila. Dosedaj je oblast ukrenila, da družba „Canadian Pacific“ ne sme več sprejemati potnikov tretjega razreda; dovoljeno pa jej je sprejemanje potnikov drugega in prvega razreda.

Kakor je pač umljivo, se je za vso stvar začel zanimati tudi „Piccolo“ in prav tako umljivo je tudi, da je našla družba „Canadian Pacific“ v Židu na Goldonijevem trgu svojega vnetega branitelja. „Piccolo“ si je dal namreč povedati od zastopnika družbe dolgo povest o krivici, ki se godi družbi vsled postopanja državnih oblasti, kajti na vsej stvari da je morda le najmanjši del resnice, ostalo pa da je nemogoče, takorekoč izključeno. Da ni torej res, da bi bila družba tekom osmih mesecev, kar je dobila koncesijo v Avstriji, spravila v Kanado okrog 170 000 oseb, češ da je vsega skupaj moglo odpotovati v tem času iz Trsta in Antwerpna z njenimi parniki le okrog 44.000 oseb.

In potem pripoveduje „Piccolo“, kako mu je zastopnik družbe izjavljal, da družba ne more reči, da bi bila imela med svojimi agenti same poštenjake, gotovo pa da se ni vrgla na stvari, ki bi morale moralno in materijalno uničiti njeno trgovsko ekzistenco. Godile da so se morda nepravilnosti pri nabiranju izseljencev, morda da so se delale bolj ali manj pretirane obljube, da bi se privabili izseljenci, toda ni pa verjetno, da bi bila družba hotela s tako velikanskimi svotami podkupovati te ali one funkcijonarje te ali one oblasti, da bi molčali ali jo protežirali, ko vendar znaša prevoznina za vsakega izseljenca samo od 160 do 180 K. Vsekakor da se vsa afera razbline kakor mehur iz mila.

Lepo si je dal narekovati „Piccolo“ ta „mehur iz mila“, da ga spravi v javnost proti vsem onim velikanskim obdolžitvam, ki so naperjeni proti „Canadian Panific“, in mislimo, da bi se ne zmotili predaleč, če bi rekli, da tudi to ni bilo zastonj, vzlic temu, da znaša prevoznina za potnika v tretjem razredu samo 160 do 180 K. Treba je sedaj časopisja, ki naj bi napravilo iz te škandalozne afere „mehur iz mila“, treba je sedaj listov, ki naj bi zmanjševali krivdo onega „fior di galantuomini“, ki ga je imela družba raztresenega po vsej Avstriji, da jej je lovil nezavedne izseljence na njene limanice. In bile so le malenkostne nepravilnosti, ki so se morda dogajale, in le tupatam je kak agent nekoliko prelepo naslikal razmere v Kanadi, da bi zvabil tjakaj naše ljudstvo. Seveda! In oni niso podkupovali, nič goljufali. Lvovsko sodišče in policijske oblasti delajo le krivico pošteni družbi, ki je dalala celo nekaterim „gangam“ v tržaški luki zaslužka s skladanjem in nakladanjem! No, sta se pač res našla v lepi družbi „Canadian Pacific“ in pa tržaški „Piccolo“.

Čuden razpis službe. V snočnjem „Osservatoru“ priobčuje tržaško policijsko ravnateljstvo razpis treh mest policijskih uradnih slug samo v nemškem jeziku za svoje področje, kjer nemščina ni bila nikdar deželni jezik. Ali morda tudi reflektirajo samo na ljudi, ki prihajajo od tamkaj, kjer je nemščina izključni deželni jezik.

Telefonski promet. Z 20. oktobrom t. l. se je uvel telefonski promet med Trstom in Zametom (pol. okraj Voloska). Govorilna pristojbina znaša 2 K za navaden triminutni pogovor.

Veselica CM podružnice v Lonjarju, ki se je vršila v nedeljo, je izpadla prav zadovoljivo. Na obširnem prostoru gostilne „Konsumnega društva“ se je zbralo obilo občinstva — po veliki večini Lonjerci sami, lepo je bil zastopan tudi bližnji Sv. Ivan. Domače pevsko društvo „Zastava“, pri katerem smo videli sodelovati v zboru tudi domače učiteljske moči — bodi to njim v čast tu konstatirano — je v polni meri storilo svojo dolžnost. Enako so se izkazali naši vedno vrli Svetoivančani pod vodstvom svojega Adamiča. Ta zbor pač vživa zasluženo že tako dober sloves, da ne potrebuje še posebne hvale.

V obeh igrah „Gostilničar pri zvitem repu“ in „Kmet fotograf“ so nastopili sami Lonjerci. S svojo igro so pokazali najresnejšo voljo in obilo zmožnosti; dejstvo je, da se je občinstvo prav imenitno zabavalo, in to doseči, je bil namen igralcev. — Med posameznimi točkami vsporeda je s hvalevredno vnemo sviralo domače godbeno društvo „Volarič“.

Med veselico so domače gospodične prodajale razglednice v korist Družbi in kamenčke akad. fer. dr. „Balkan“ za osrednjo ljudsko knjižnico v Trstu. Kakor so nam povedale po veselici, je bil njih trud dobro poplačan.

In tako je minila tudi ta veselica, prototip ene „tistih starih“ veselic, ko so bile take vprizoritve edina manifestacija slovenskega narodnega pokreta na tržaškem ozemlju. Nekateri so mnenja, da so take veselice že zgubile svoj „raison d' etre“ in da naj bi se jih zato opuščalo, do katerega izraza je prišlo pri lonjerski veselici to naziranje s tem, da se razven — piši in čitaj dveh — častnih izjem noben meščan ni udeležil te veselice. To ni prav! Kdor sodi, da so te veselice preživele, sodi napačno, ker ne pozna okoličanskega Slovenca, ki vidi v domačem pevskem društvu še vedno tisto društvo, ki je predstavitelj narodne ideje. Nastopiti enkrat v letu z domačim pevskim društvom, to je vprašanje narodne časti dotične vasi; če pevsko društvo počiva, pravijo, da počiva tam narodni pokret. — Sicer pa, če najde naš okoličanski kmet ali delavec, ki stanuje celo uro od mesta, po trudapolnem delu, vsaki teden po dvakrat ali še večkrat zvečer toliko časa, da hodi k vajam, da se potem lahko priredi veselica, koje čisti dobiček gre za CM družbo, se prav lahko zahteva, da se bo v našem največjem slovenskem mestu dobilo vsaj — recimo 10 ljudi, ki bodo hoteli — ne dati priznanja seljaku ali delavcu za njegov trud, ampak dokazati zanimanje za našo „prepotrebno CM družbo“, kakor jo vedno imenujemo. In slednjič, last not least, če smo Slovenci danes politično uvaževani v Trstu kot važen faktor, je to predvsem zasluga onih naših poslancev v mestnem svetu, ki jih je naša okolica izvolila; ravno pri zadnjih volitvah v II. okoličanskem okraju, v katerega spada Lonjer, smo imeli trd boj, in se je tedaj s posebno pohvalo omenjalo naših „vedno narodno-zavednih“ Lonjercev. Ti volilci, ki so pri zadnjih volitvah rešili čast tržaškega Slovenstva, pač ne zaslužijo take demonstracije, da meščanstvo ignorira prireditev njih CM podružnice.

Te pripombe so pisane od Lonjerca, pa v njih naj se ne vidi užaljenega lokalnega patriotizma. Ne, kar se je dogodilo v nedeljo v Lonjerju, se v zadnjem času godi po večjem delu okolice, in s prav posebno točnostjo ravno v onih delih II. okraja v okolici, ki bi nam morali biti najbolj pri srcu: Rocol, Kjadin, Kolonja in večalimanj celo Sv. Ivan. V Trstu se nabira dannadan več Slovencev. Zlasti pa mladega inteligentnega naraščaja: juristov, privatnih uradnikov itd. Če jim je narodnost res kaj pri srcu, naj vsaj svoje izlete žrtvujejo v to, da spoznajo našo okolico in pri tem skušajo po svoje doprinesti do zboljšanja naših razmer. Agitacijo za volitve pričeti 1 mesec pred volitvami, je prekasno; po volitvah očitati njim, ki so se edini trudili, da je bila „organizacija slaba“, „agitacija prešibka“ itd., je naravnost zločinsko: sedaj se lotimo dela, delajmo vedno in nobene volitve nas ne bodo mogle presenetiti.

Dovolj!

Nedeljska veselica v Lonjerju je prav lepo izpadla. Moralni in materijalni uspeh prav dober.

Dobiva se v Trstu pri tvrdki R. DITMAR, Gebrüder Brunner, Piazza del Ponterosso štv. I.

Književnost in umetnost.

Jaroslav Kocian.

K njegovemu koncertu v Trstu dne 25. t. m.

V soboto zvečer se bo vršil v naši gledališki dvorani koncert, ki nam zagotavlja nenavadnega umetniškega užitka. In slovanski umetnik je to, ki ga bomo poslušali in katerega božanstveni umetnosti se bomo naslajali: čuli bomo sina naroda češkega, ki stoji med kulturnimi narodi na odličnem mestu, posebno tudi na polju glasbene umetnosti: čuli bomo violinskega virtuoza Jaroslava Kocijana. Koliko slave in priznanja si je pridobil v lanski sezoni na svoji turneji po Evropi in Ameriki, priča naj nekoliko citatov iz kritik neslovanskih listov.

„Magyar Orszag“ je sodil o Kocianu: „Kocian, ki je poprej izcrpljal svojo umetnost v tehniški bravuri, danes ni več samo virtuoz, ampak tudi resno misleč muzik. Kar smo nekdaj občudovali na njegovi igri, si je ohranil umetnik neskrčeno in njegovo lepo kantileno smo nedavno poslušali s pravim veseljem“.

„Zeit“ je pisala dne 11. novembra m. l.: „Umetnik igra s suverenim obvladovanjem svojega instrumenta. Plemeniti ton, ki odzvanja iz njegovih strun jasno in svobodno, n njegovo izpiljenje, kar je tehniškega, je treba slaviti pri Kocianu“.

„Neues Wiener Journal“: „Kocian je navdušil občinstvo kot uzor slovanskega umetnika, po svoji veliki zmožnosti“.

„Wiener Mittags-Zeitung“: „Kocian nadvladuje z lahkoto vse artistične težkoče“.

„Reichspost“: „Kocian je s koncerti Dvořaka in Beethoven ustvaril nekaj velikanskega v vsakem oziru“.

„Grazer Tagblatt“: „Da je Ševčikova šola v Pragi prava mojstrska šola, to dokazujejo mnogi mojstri, ki so izšli iz te šole. K tem šteje mladostni Jaroslav Kocian, ki je včeraj silil poslušavalce v občudovanje njegove umetnosti na goslih. Na vseh prednašanjih je razvijal umetniško dovršenost, na kateri moraš strmeti. Pohvala je bila tako viharna in trajna, da je moral umetnik trikrat nastopiti, da je zadovoljil občudovalce z dodatki“.

V lanski sezoni je absolviral Kocian v v Evropi 100, a v Ameriki 60 koncertov: povsodi proslavljen in občudovan, kakor dokazujejo gornji ekscerpti iz kritik. Jutri priobčimo še nekaj takih kritik angleških in amerikanskih listov.

Tržaška mala kronika.

Trst, 20. oktobra.

Iz Lonjerja. Snoči je prišel posestnik Jožef Glavina k svojemu zetu Jožefu Čok, gostilničarju pri konsumnem društvu, se z njim spri in ga zabodel pod rebra z neko ostrino, tako, da so morali telefonično klicati rešilno postajo na pomoč.

Poizkušen samoumor. Pavla Sikora, stara 26 let, hišna pri neki rodbini, stanujoča v ul. Giuseppe Parini št. 4, je snoči s pomola Sanità skočila v morje. Snela pa si je prej klobuk in tudi sezula čevlje. Par pristaniških pilotov je videlo njeno početje; prišli so takoj s čolnom in jo potegnili iz vode. Poklicali so zdravnika rešilne postaje, ki je nesrečnici podal prvo pomoč, potem pa jo dal odpeljati v bolnišnico.

Grški mornarji v Trstu. Danes opoldne je prispelo s parnikom „Sonia“, ki je last Panhelenske parobrodne družbe, v Trst 120 mož, 30 podčastnikov in 4 častniki grške vojne mornarice, ki so se zvečer odpeljali z vlakom v Nemčijo, da prevzamejo tamkaj visokomorske torpedovke, ki so jih tamkaj zgradili za grško vojno mornarico.

Nemška križarka „Geier“ je odplula danes v ladjedelnico k Sv. Roku, kjer izvrše na njej razna popravila.

Ranitve. Kočijaža Ivana Jermana, starega 33let in stanujočega pri Sv. M. Magd. Zgornji št. 574, so pripeljali v mestno bolnišnico, ker ga je nekdo precej nevarno ranil z nožem. Jerman je zatrjeval, da napadalca ne pozna.

— Na Opčinah je 38letnega kamenarja, Andreja Sosiča udaril neki Andrej Skerlovaj s steklenico za pivo po glavi in ga nevarno poškodoval. Prvo pomoč je podal ranjencu openski zdravnik dr. Bellen, potem so ga prepeljali v tržaško bolnišnico. Skerlovaja je orožništvo aretiralo.

— Na glavi in v licu je ranil nekdo z nožem 20letnega slikarja Alojzija Feluga. Zgodilo se je to na Senenem trgu. Stražniki so ranjenca odvedli v bolnišnico. Povedati pa ni hotel, kdo ga je ranil.

Tatvine. Aretiran je bil brezposelni 19letni dninar Bruno Bremitz, rodom Tržačan, ker je vlomil v vratarjevo lopo v hiši št. 8 v ul. S. Giovanni in ukradel tamkaj uro z verižico, tobačnico in nekaj gumijevih napetnikov. Ravno se je hotel lepo izmazati, ko so ga zagledali. Scer je zbežal nato, toda stražnik ga je dohitel pred grško pravoslavno cerkvijo in ga aretiral.

— Anton Krdina, star 19 let, rodom iz Buzeta, stanujoč v ul. Molin a vento št. 125 je bil aretiran, ker je ulomil kovčeg svojega sobnega tovariša Josipa Meriča, ko tega ni bilo doma, in ukradel iz kovčega 60 K in razne listine. Ko je bil aretiran, je imel še 57 K denarja pri sebi.

Porotno sodišče.

Razprava, ki se je začela v soboto proti Turčinu Jusufu Zahiroviću radi zločina uboja, je bila preložena na drugo zasedanje, ker niso pristopile glavne priče obtožnice.

Danes ob 9 predpoldne se prične porotna razprava proti Mihajlu Erbisu radi zločina bratoumora. Čin je še v dobrem spominu vsem. Dne 23. julija t. l. je Mihajlo Erbis, ki je že dlje časa živel v sovraštvu s svojim bratom Antonom Erbisom, v gostilni na voglu ulice Stazione in Nicolò Machiavelli, ustrelil dvakrat iz samokresa proti svojemu bratu, ki je na mestu ostal mrtev. Za to razpravo sta določena dva dneva. Razpravi bo predsedoval višji sodni svetnik dr. Andrich; obtožbo bo zastopal državni pravdnik dr. Marinaz, a obtoženca bo branil dr. Josip Mandić.

Slovensko gledališče v Trstu.

Za četrtek, dne 23. t. m. pripravlja slovensko gledališče eno izmed najlepših del operetne glasbe; uprizori dražestno in prekrasno opereto

„LOGARJEVA KRISTA“

z gospico Mašo Plitzovo v naslovni ulogi. V tej opereti nastopi ves naš operetni ensemble. Ostale velike uloge imajo Toplak (cesar Jožef II.), g.ca Fritzova (ciganka Mina), Dragutinović (Valperl), g.ca Lepuša (Jozefina)

Za to opereto so nabavljeni prekrasni kostumi in perike, ker se dejanje vrši v rokoko-času. Vsekakor spada „Logarjeva Krista“ med najboljša glasbena dela te vrste zadnjih let. Predstava se vrši izven abonementa.

Vstopnice in sedeži so v razprodaji pri dnevni gledališki blagajni v „Narodnem domu“ (glavni vhod).

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

POLITEAMA ROSSETTI. Danes zadnjikrat „Rigoletto“.

FENICE. Dramska družba benečanska. Danes zvečer Giacinto Gallinova „La famegia del santolo“; jutri, v sredo, novost „Bezi e basi“, spisala Arnaldo Faccaroli in Giuseppe Adami.

Nar. delavska organizacija.

Nabrežinskemu dopisniku „Zarje“ bodi povedano, da naj se nikar ne veseli prezgodaj, zakaj NDO svojega dela v Nabrežini še ni končala. S tem, da sedaj slučajno v javnosti nekoliko mirujemo, še ni rečeno, da nič ne delamo in da smo opustili idejo razširjanja narodno-socijalne misli po Krasu, posebno pa v Nabrežini; ne, sodrugi, kar potolažite se s temi domišljijami in vzemite naznanje, da delamo na tihem in se trudimo, kako nabrežinsko, od strani socijalnih demokratov zastrupljeno delavstvo pripraviti čimpreje na pravo pot. Če se nam to takoj ne posreči, pa se zgodi pozneje; prepričani smo v dnu duše, da se to gotovo zgodi tako, kakor se je to že skoraj povsod drugje zgodilo. To tudi nabrežinski dopisnik „Zarje“ sam vidi, ker bi drugače ne napadal v „Zarji“. Čemu je treba napadati organizacijo, ki po vašem mnenju ne ekzistira? S tem, da jo vkljub temu napadate, le kažete, da morate z NDO računati, da je torej v najboljšem razvoju in da postaja položaj za njen razvoj čim dalje ugodnejši, kar ostane tudi pribita resnica.

V nadaljnem moramo najodločnejše zavračati one laži, ki so v isti notici (petkovi „Zarji“) naperjene proti predsedniku naše viškovelijske podružnice tovarišu Pernarčiču.

Od vseh naravnih proizvodov tako bogato oblagodarjena Ogrska ima v svoji naravni kisli vodi HUNYADI JANOS narodni zaklad, katerega je iznašel pred 50 leti Andreas Saxlechner, in čegar ime je znano po vsem širnem svetu. Da zamoremo od tisočev spričeval podati samo eno, navedemo doslovno besedilo profesorja zdravniške fakultete v St. Paulo (Brazilija): „Že od leta 1882 rabim izborno kislo vodo HUNYADI JANOS v vseh onih slučajih, ko rabi klinik lahko odvajalno sredstvo in to tudi v slučaju, ko kataralično stanje prebavnih organov prepoveduje vporabo kteregasibodi zdravila. Po mojem mnenju je HUNYADI JANOS najboljše sredstvo, ki se sme uporabljati v slučajih hepatičnih želodčnih bolezni toliko pri ženskah, kolikor pri otrocih.

✝

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da je danes naš ljubljeni sin, oče, stari oče in tast, gospod

Josip Verčon

v 78. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal. Pogreb se vrši v sredo zjutraj 22 t. m. na tukajšnje pokopališče.

DOBRAVLJE št. 78 (Vipavsko), dne 20. oktobra 1913.

IVANA, soproga.

Josip in Peter, sinova. Dragotina Pišot, Lucija, hčere.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje g. dra. N. Damianos-a,
specijalista ranocelništva na Dunaju.

Gosp. J. SERRAVALLO *Trst.*

Častim se javiti Vam, da predpisujem že dolgo časa Vaš izdelek ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO (Vino di China Ferruginoso Serravallo) posebno bolnikom po težkih operacijah, in da sem dosegel lepe vspehe. Ta izdelek povspešuje otrokom ozdravljenje s tem, da jim da potrebno moč in tek.

DUNAJ, 17. maja 1907. *Dr. NIKOLAJ DAMIANOS.*

TVRDKA
Francesco Bednar
TRST — ustanovljena leta 1878 — TRST
je preložila svojo
trgovino šivalnih strojev
bicikljev in pridevkov z mehanično delavnico vred iz ulice Ponterosso štev. 4
v ulico Campanile štev. 19.

Julio Meinl
woa kave

Filijalka se nahaja od sedaj naprej
v Trstu, Via Ponterosso št. 4.

Zaloga izdelanih oblek
Velika izbera vsakovrstnih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti.
Specijaliteta v vezniji. — Izbera volnenega blaga.
NA OBROKE! in proti takojšnjemu plačilu. Cene zmerne
Adolf Kostoris
Trst, ulica S. Giovanni št. 16, I. nad.
zraven „Buffet Autom.“. — Telefon 251, Rim. II.
:: Pozor! Skladišče se nahaja v I. nad. ::

Velika zaloga v Trstu
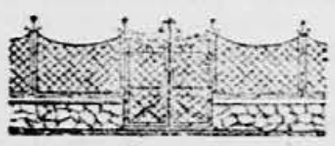
Najcenejše ograje iz žične mreže, pohištvo železno in iz medi
dobavlja, kakor je dokazano, tvrdka
VALENTIN BERGMAN
GRADEC
Podružnica Trst
ul. Nuova št. 27.
Tel. 19-79. Cenik št. 1 zastonj.

ANTON BARUCCA
MIZARSKI MOJSTER
Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2.
Specijalist za popravljanje roulet na oknih.
Na željo se menjajo pasovi in zmeti.
Naši za popolno delo in se se boji konkurence.

Josip Visnovic
Zaloga ulica Dante Alighieri št. 3.
Peki in slaščičarji!
Lopate male in velike, lopate v obliki vesla, vedno na izbero. Zajamčena kakovost. **Cena od 4--6 kron.**

NOVI : MODERNI
SALON-CINE
v Rojanu
Prokleta Ivanka,
drama.
Vsaki večer je srečkanje za en dar.

HELVETIA
Velika zaloga gramofonov
Trst, — ulica Barriera vecchia 19.

Vedno v zalogi velika izber slovenskih in hrvatskih plošč od kron 2·50 naprej. Vedno nove plošče najboljše vrste. Gramofoni na obroke.

PARNA prainica, barvarnica **čistilnica na suho** ALBIN BOEGAN
ulica Farneto štev. 9, Trst.
Ženske, moške in otroške obleke, toalete, uniforme, prevleka pohištva, preproge, kožuhovina, perje, rokavice itd. itd. se barvajo in čistijo na suh način najnatančnejše in najskrbneje po najnižjih cenah v centrali ul. Farneto štev. 9 in tržaških podružnicah ulica dell' Istria št. 12 in ulica Belvedere št. 49 ter v podružnici v Gorici, ulica del Teatro št. 14.

Očitki glede krumirskega agenta so infamna izmišljotina, za katero bo treba poklicati „Zarjo“ pred sodnijo. Isto velja o očitkih, da bi bil tov. Pernarčič koga vabil v krog NDO s tem, da bi mu obljubljal predujme po 100 kron s strani raznih podjetnikov, posebno pa s strani Caharije. Gnusna laž je to, kar očita „Zarja“ tov. Pernarčiču. To dela gotovo zaradi tega, ker ni je tov. Pernarčič tru v peti kot dober agitator in organizator NDO.

Končno poživljamo nabrežinskega dopisnika „Zarje“, naj nam natančnejše razjasni kje in ob katerem času je imel naš strokovni tajnik tov. Brandner sestanek v Sežani, na katerem bi bil obljuboval nabrežinskim podjetnikom pomoč v slučaju štrajka? Kolikor mi vemo, tov. Brandner sploh nii imel nikakega sestanka v Sežani. Torej je tudi to očitanje laž. Če pa to ni res, pa naj se „Zarja“ opere in naj nam stvar razjasni.

Zaupniki zidarske skupine NDO naj pridejo danes od 5 naprej v urad NDO, da ukrenemo vse potrebno v stvari, o kateri je bila zadnjič razprava.

Sestanek skupin NDO. Jutri, v sredo, važen sestanek skupin NDO v društveni dvorani, ul. sv. Frančiška št. 2. Ker so nujne in potrebne stvari na dnevnem redu, naj se vsak potrudi ter naj se udeleži sestanka.

Godbeni odsek NDO. Godbene vaje v četrtek naj se blagovole udeležiti vsi člani, stari in novi, ter tudi podporni, to pa za to, ker se vrši takoj po vaji važen sestanek, katerega se udeleže vsi odborniki godbenega odseka. Ker je stvar važna, naj nihče ne izostane.

Društvene vesti.

Društvo jugosl. železniških uradnikov. Nocoj točno ob 8·15 seja osrednjega odbora. Važen dnevni red.

Pevski zbor jugoslov. železničarjev bo imel odslej svoje pevske vaje ob torkih in petkih. Člani so naprošeni, da redno zahajajo k vajam.

Prvo primorsko vojaško veteransko društvo v Trstu vabi svoje člane, da se mnogoštevilno udeleže pogreba pok. člana Rudolfa Arminga, ki se vrši jutri, v sredo, ob 9 zjutraj. Priti je v paradi. Zbirališče pred hišo žalosti, ul. Commerciale-Panorama št. 470 ob 8 in tričetrt zjutraj.

Novo društvo. Namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva: „Podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro“ s sedežem v Marezigah.

DAROVI.

— Barkovljanski oktet daruje barkovljanskemu „Sokolu“ K 29·—, za siromašne barkovljanske otroke pa K 26·—. Denar izročen na pristojna mesta.

Vesti iz Goriške.

Petrolej. Čudno je, kako hitro izpreminja človek svoje nazore, misli in želje. Ravnotako pa se izpreminja položaj v trgovini, industriji in obrti.

Pred kakimi tremi ali štirimi leti je bilo toliko sirovega olja, da je bila nevarnost poplave vse Galicije. Klicali in vpili so na pomoč. Vlada bi morala pomagati in napraviti velikanske rezervoarje za sirovi petrolej itd. Sirovo olje ni imelo nobene cene. Grozila je velikanska kriza producentom sirovega olja. Tako in enako so takrat vpili in razglašali. Danes pa pojejo nasprotno. Danes je veliko pomanjkanje sirovega olja, danes zopet grozi kriza industriji itd. Taki vetravosti še ni nikdo kos in gotovo nima čistih računov o položaju. Še manj pa zamore biti na jasnem konsum. Ali so pretivali takrat, ali pa pretirujejo danes! Morda pa pretiravajo sedaj in so tudi poprej.

Pravijo, da služijo premalo, da ne nese. Čudno pa je to, da vlada velikansko zanimanje za petrolejske papirje. Petrolejske akcije vživajo velikansko zanimanje. To nam nekoliko označuje vse vpitje o pomanjkanju sirovega olja, o krizi, o nizkih cenah petroleja in postranskih proizvodov. Tisti, ki imajo take papirje v rokah, bi se jih radi iznebili in trobijo vsled tega v svet to, kar je ugodno za njihove namere. Kako pa bi sicer zamogli imeti petrolejski papirji tako vrednost, če se pa industriji slabo godi?! To ve pa vsak, da je n. pr. bencin mnogo dražji, nego je bil svoječas. In vendar je to najvažnejši postranski pridelek. Petrolej pa tudi ni tako grozno poceni.

S kartelom rafinerij petroleja ne bo nič. Gospoda ne morejo toliko zaslužiti, da se ne morejo vsled tega zediniti. Sicer pa je še drug zadržek, da si rafinerije ne upajo skrpati kartela. Do sedaj nimajo še rafinerji nobenega odgovora od rafinerije v Drohobyczu, kako se bo vedla proti morebitnemu kartelu. Ta rafinerija ali čistilnica petroleja je v rokah c. kr. erarja in je jako veliko podjetje.

Na zadnjem sestanku niso zvišali cene petroleja, akoravno je obstojala taka namera.

Fr. Zelenik.

Vesti iz Istre.

S Koperščine. Dr. Quarantotto je c. kr. notar v Kopru. Ko je bil prišel pred nekaj leti iz Tolmina v Koper v svojstvu c. kr. notarja je mnogim našim optimistično razpoloženim naivnežem odleglo, češ: sedaj so vendar slednjič višje oblasti izprevidele, da je skrajni čas, da se spoštujejo naše pravice, ki nam gredo v jezikovnem pogledu po državnih temeljnih in človeških zakonih! To pa tembolj, ker tvorimo večino prebivalstva v področju okr. sodišča Koperskega; poslali so slednjič semkaj javnega beležnika, ki bo spoštoval jezik te večine in bo našemu narodu uradoval v njegovem jeziku.

A kako so bili razočarani ti naši dobrodušni ljudje, ko so videli, da notar dr. Quarantotto pač ljubi slovenski s krvavimi žulji prisluženi denar, da pa dosledno prezira in zapostavlja slovenski jezik. Še več: ta mož, v svoji duši zagrizen italijanski liberalec, ki je vzlic izrečnim željam slovenskih strank, naj jim sestavlja listine in predloge v slovenskem jeziku, sestavljal iste samovoljno v italijanskem jeziku ter se še hvalisal napram svojim intimnim somišljenikom: „che pretese che ga sti „sciavi“, i pretende, che vado sporcar i libri tavolari con quel loro bell idioma“. Kake zahteve imajo ti „ščavi“. Zahtevajo namreč, naj bi hodil mazat zemljiške knjige z onim lepim njih narečjem.

Slovanska duša vse potrpi in trpela je tudi te nezaslišane krivice od strani notarja dr. Quarantotta.

Dogodilo pa se je, da so notarja dr. Quarantotto pred okolo dvema letoma oblasti suspendirale na leto dni. Zakaj? Menda vendar ne zato, ker je bilo v njegovi pisarni preveč — reda?!!

Tedaj so naše in druge občine — misleč, da se dr. Quarantotto ne povrne več na svoje mesto, vložile na kompetentne oblasti prošnjo, naj pošljejo naslednika, ki bi s slovenskimi strankami uradoval tudi slovenski in sestavljal vloge in drugo tudi v tem jeziku.

Notar dr. Quarantotto se je pa po prestanem disciplinranju povrnil ter nadaljeval svoj specifični čin poslovanja. Stranke so bile često pozivane pod izogibo glob tudi na sodišče, da urede svoje zemljeknjižno stanje; romale so zopet po večkrat k notarju dr. Quarantotto, da bi pospešili svoje stvari. Ali vse zaman, ker redkokedaj so ga našle v uradu in če so vendar le naletele nanj, znal se je vedno izmotati iz zagate z obljubami.

Ne glede na to, da ubogi kmet vsled krivde javnega funkcijonarja zgubija dragocen čas, je trpel tudi občutne materijalne škode, celo tožbe in pravde. — Dogodilo se je celo, da je šlo na javno dražbo zemljišče, ki je bilo že zdavnej poprej pravoveljavno prodano, ker dr. Quarantotto ni izvršil potrebne zemljeknjižne operacije.

Sedaj pa, par mesecev sem, sploh ne vidimo notarja dr. Quarantotto v Kopru, niti v njegovem uradu.

Zdi se, da je dr. Quarantotto dovoljeno marsikaj kar ni dovoljeno drugim njegovim kolegom. Nečemo tudi trditi, da se zateka pod mogočno okrilje svojega strica, ki je odbornik notarske komore ali . . ., čudno se nam pa vendar zdi. Kaj bi se zgodilo n. pr. kakemu slovenskemu notarju?

Prebivalstvo na Koprščini trpi vsled tacih razmer, ki naj bi jim merodajni faktorji posvetili malo več pažnje.

Več prizadetih okoličanov.

Gospodarstvo.

Prašičjerejci, pozor! „Tržaška kmetijska družba“ je uvedla v minolem letu v tržaško okolico prašiče nemško-hesenske pasme, ki se je naravnost izborno obnesla in ki jo moremo le najtopleje priporočati tržaškim in istrskim kmetovalcem. Kdor želi plemenske svinjice in mrjaščke te pasme, naj se pravočasno priglasi pri Antonu Kjuder, gostilničar pri Sv. Ivanu, nova cesta št. 792.

Priporoča se slavnemu občinstvu trgovina jestvin Vekoslav Plesničarja ulica Giulia štev. 29. Postrežba točna in solidna.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 vin. besedo. Mastne tiskane besede enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 vin. Plača se takoj inseratnemu oddelku.

Proda se radi odpotovanja mlekarna — za nizko ceno. Ulica Montechi št. 4. 2399

Hiša malo časa dozidana, z dvemi stanovanji, vsako obstoječe iz treh sob in kuhinje, z vrtom, se proda — Vetta Scorcola. Naslov pove Inseratni oddelek Edinosti pod št 2413. 2413

Oseba, ki je poslala prošli teden poročno darilo v Škedenj, je naprošena, da se javi, ker je buria izpulila nosaču pismo. 2417

Novo pekarno uljudno priporoča slavn. občinstvu Andrej Novak, Trst, sv. M. M. zgornja 33, hiša Krešević. — Najfinejša moka. — Sprejema pecivo. 2418

Rudolf Kompara Trst, ulica Giuseppe Caprin štv. 3 priporoča cenjenemu občinstvu svojo mizarsko delavnico. Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela in popravljanja. Načrti in prospekti na razpolago. Po želji prihaja tudi na dom. 2532

Čevljarski pomočnik se sprejme takoj. Ulica Conti štev. 38. 2422

Solicitator in stenograf išče primerne službe v Trstu. Ponudbe pod „Zanesljiv“ na Inseratni oddelek Edinosti. 2421

Soba za dva gospoda, eventuelno s hrano, se odda. Ulica Coroneo 9, II., levo. Istotam sprejmejo se gospodje na hrano. 2419

Proda se hiša s hlevom in cvetličnjakom 400 m□ zemljišča. 4 vodnjaki, in vode sorežinka. Naslov pove Ins. odd. Edinosti (2420

Na prodaj je Hoffmeisterjev motor 10-12 HP v najboljšem stanju, pripraven za žago ali pa večjo mizarsko obrt. Stroj se kuri z žagovino in drugimi lesenimi odpadki. Na prodaj je tudi popolnoma nova, še nerabljena vinska sesaljka 26 m/m, poleg tega 25 metrov novih cevi, z 10% popusta na kupni ceni. Morebitne ponudbe pod „Ugodna prilika Št. 2344“ na Inseratni oddelek Edinosti samo do 25. t. m. 2344

Kranjske klobase: prve vrste; veliki kosi 40 stot., mali 20 stot. Priljubljene domače salame po K 2·30 kg pošilja po povzetju M. MODIC, Šiška pri Ljubljani. 1902

Manufakturna trgovina Piazza Piccola štv. 1 (za mestno palačo). Velika zaloga partijskega blaga, izgotovljene obleke, žensko in moško perilo, otroške oblečice, perkal, nogovice itd. · Izredno nizke cene. 2246

Proda se radi odpotovanja nov šivalni stroj in preproga za polovično ceno. — Pojasnila daje pokarna v Sesljanu (Sistiana). 2393

Odda se v najem v sredini Sežane ob glavnej cesti prodajalna, v kateri se je več let izvrševala usnjarska trgovina. Oglasiti se je pri g. Delena v Sežani. 2412

Pisalni stroji novega zistema, novi, se prodajo po K 150—350 vsled likvidacije. — Rossi, ulica Ponte della Fabbra 2, I. desno. 2272

Fran Saksida ulica Fornace 13. Tovarna in trgovina glasovirjev in pianinov. Razpošilja na vse kraje. Izvršuje vsakovrstna popravljanja. Delo zajamčeno. Cene zmerne Svoji k svojim! 2224

„Obrtnijsko društvo“ pri Sv. Ani
tik tramvajske proge
priporoča slav. občinstvu svojo znano
GOSTILNO
kjer se toči izvrstno belo in črno vino ter ::: DREHERJEVO PIVO
Izvrstna domača kuhinja.
Priporoča se za obilen obisk VODSTVO.

Anton Žerjal - Trst
priporoča svoje
trgovino jestvin
ulica Commerciale 18, s podružnico ulica Istria 6é (Čarbola zgornja). - Prodaja se žito, oves, koruza in raznovrstne otrobi ter moka tudi na debelo.

Josip Grižon
TRST, ulica Belvedere štv. 2
Prodajalna čevljev
finih in preprostih za moške, ženske in otroke vseh vrst. — Sprejemajo se naročila po meri in popravki.
CENE ZMERNE.

Gostilna N. D. O.
na vogalu ul. Carradori-Ghega
je pod novim vodstvom g. JOSIPA ŽIGONA popolnoma preurejena in preskrbljena s pijačo najrazličnejših vrst ter z izborno kuhinjo za tople in mrzle jedi. Sprejema abonement na hrano in preskrbuje prenočišča. — Tuzemski in inozemski časniki na razpolago.
Za cenjeni obisk se najtopleje priporoča
JOSIP ŽIGON, poslovodja

KLIŠEJI
VSAKE VRSTE ZA VSE STROKE
ATELJE BABUDER TRST CORSO 25

Zdravljenje krvi!
Čaj „Tisočeri cvet“ (Milleflori)
Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jeden omot za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni
PRAXMARER - „AI DUE MORI“
Trst (mestna hiša) — Telef. 377.
Poštne pošiljatve se izvršujejo takoj in franko ako se dopošljejo kron 1·10.

Podpirajte družbo
SV. CIRILA IN METODA.

Seno, krompir, jabolka, furlanska vina
in druge poljske pridelke na debelo
dobavlja tvrdka
J. Kovačič & Co.
St. Peter na Krasu.

Prodajalnica ur in dragocenosti
G. Bucher
(ex drug Dragotina Vekjeta)
Trst (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekjeta) Corso št. 36.
Bogati izbor zlatnine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja stare zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstne srebrnine, zlatnine, kakor tudi žepne ure.
DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Predmeti za planince!
Kuhalne priprave iz aluminija, planinske steklenice, noži in vilice, planinske palice, priprave za led, železa, snežni obroči, nahrbtniki.
Vsakovrstne obleke:
Sweater, planinske hlače, gamaše, čopiče iz čiste volne, rokovice.
Steklenice Helios, več dni gorke in mrzle po 4 krone komad.
Modni predmeti za gospode, urajve, ovratnice, zapestnice in nogovice.
Za člane športnih in planinskih društev POSEBNE CENE.
Sportna trgovina Struhel
ulica S. Antonio 12 (nasproti Kred. poslopja)

Pozor! Pozor!
Vinski trgovci začetniki imajo lepo priliko kupiti za 400 hekt. raznih finih hrastovih
vinskih sodov
kakor tudi še novo „pumpo“ z 20 metrov dolgimi cevmi ter drugo kletarsko orodje. Posoda je malo rabljena. Izdelek prvovrsten. Pojasnila daje *„Hranilnica in posojilnica“ v Trnovem (Notranjsko).*

Zobotehnični ambulatorij Univ. zdravnika
Dr. Makso Barry
Ermanno Schultze, I. tehnik.
Trst, ulica Caserma štev. 17, II. nadstr.
Posebni zavod za umetne zobe brez ustnih plošče. Plombiranje z zlatom, platinom in porcelanom. Vsa dela brez bolečin. Zravnanje krivo rastočih zob. Zmerne cene. Sprejema od 9 do 1 in od 3 do 6 popol.

Slovenci! :: Slovani!
Priporoča se Vam slovenski krojač
Fran Rupnik
Trst, ulica Geppa 10, I. nadstropje
kateri izdeluje obleke iz finega in navadnega sukna po zmernih cenah. Uzorci na razpolago. Izdelane obleke na ogled. Solidno delo.
:: Izdeluje uniforme vseh vrst. ::
Priporoča se slav. občinstvu za obilen obisk.

Kupujte Nar. kolek!

:: MESNICA ::
TOMAŽ ZADNIK TRST
TELEFON štv. 16-08.
trg Sv. Ivana štv. 6. - Prodaja meso iz lastne klavnice na debelo in drobno.
Na drobno goveje: sprednji deli po K 1·44 in 1·60. Zadnji deli po K 1·76 in 1·92. Na debelo po dogovoru. — Mesnica je vedno dobro preskrbljena s teletino prve vrste, kakor tudi perutnino.
Za mnogobrojen obisk se uljudno priporoča
Tomaž Zadnik.